

Pyöräilyväylän rakentaminen – tieto hyödyistä päätöksenteon tueksi

Tausta

Vaasa kehittää pyöräilyn edellytyksiä laajasti. Pyöräily kaupungin keskustassa on hankalaa, koska vanhoissa asemakaavoissa ja katusuunnitelmissa erillisten pyöräilyreittien tarvetta ei tunnistettu. Pyöräilyn edellytysten parantamisella tavoitellaan pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvua ja siten päästövähennyksiä, ilmanlaadun parantumista ja terveyshyötyjä. Pyöräilyväylien rakentamisessa pyritään myös huomioidaan resurssiviisaus uusiomateriaalien ja kaivuumassojen hyödyntämisellä rakentamisessa sekä edellyttämällä kilpailutuksessa työkonoiden vähäpäästöisyyttä.

Tavoite

- Kehittää pyöräilyväylähankkeiden vaikutusten arviointia ennen toteutusta ja tarkastella tähän liittyviä tiedonkeruun kehittämistarpeita.
- Tuoda entistä paremmin päätöksenteon tueksi tietoa hankkeiden eri vaikutuksista: kustannusten rinnalla esittää tietoa päästövähennyspotentiaalista, kiertotalousratkaisujen vaikutuksista ja terveyshyödyistä.
- Tuoda hankkeiden poliittiseen päätöksentekoon esiin niiden yhteys kaupungin strategiin tavoitteisiin ja aiemmin hyväksytyihin ohjelmiin (esim. kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma). Viestinnässä asukkaille huolehditaan myös siitä, ettei ruokita vastakkainasettelua eri kulkumuotojen välille. Pyöräilyn lisääntyminen esimerkiksi helpottaa autojen pysäköintiä, koska pysäköintipaikkojen kysyntä vähenee.

Ratkaisu

Vaasassa tarkasteltiin esimerkkikohdetta ja siinä toteutuneita vaikutusten arviointeja sekä mitä tietoja hankkeesta voidaan kerätä.

Hankkeen päästövaikutuksia laskettiin ennakkoon arvioimalla uuden pyöräilyväylän tuomaa muutosta työmatkaliikenteen kulkutapajakaumaan.

Lisäksi tarkasteltiin mahdollisuutta hiilen sidontaan käyttämällä kasvualustoissa biohiiltä. Tarkasteltiin myös mahdollisuutta seuloa jätteensekaisia kaivumaita niiden uusiokäytön mahdollistamiseksi. Näin myös tehtiin. Vanhoilla rakennetuilla alueilla on tavallista, että maantäytöissä on käytetty erilaisia jätteitä.

Opit ja oivallukset

Pyöräilyhankkeiden vaikutusten arvioinnissa on monia pullonkauloja. Esimerkiksi todellista vaikutusta pyöräilyn lisääntymiseen ja etenkin autoilun vähenemiseen on vaikea todentaa ja siten todellisia päästövähennyksiä ja terveyshyötyjä ei voida yksittäisen hankkeen osalta laskea. Maiseman ja viihtyisyyden, kuten melun vähenemisellä on oma arvonsa, mutta tällaisten vaikutusten rahalliseen arvioimiseen ei ole työkalua. Yksittäisessä hankkeessa arvioimiseen voitaisiin käyttää kohdennettua asukaskyselyä.

Kustannustietojen erittelyssä tarvitaan sekä tietojen pyytämistä kilpailutuksessa urakoitsijalta että järjestelmien kehittämistä. Vaasassa on tulossa taloushallinnon järjestelmien uudistus.